24-мӗш ҫул тухать. Хакӗ 15 пус.

Книж. Пал.

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

1941
ОКТЯБРЬ
18
ШАМАТКУН
246 (5961) №

Чӑваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМӖПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧӖН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧӖН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧӖН
ХАҪАЧӖ.

Тӑшман хӗссе килнине хурҫӑ пек ҫирӗп пулса сирсе ярар!

Пирӗн Хӗрлӗ Ҫар нимӗҫ захватчикӗсене хирӗҫ ӗнер пӗтӗм фронтра питех те вӑйлӑ ҫапӑҫусем туса пынӑ. Малтанхи кунсенчи пекех, ӗнер те фронтӑн Хӗвеланӑҫ енче уйрӑмах хаяр ҫапӑҫусем пулса иртнӗ. Информбюро пӗлтернӗ тӑрӑх, фронтӑн Хӗвеланӑҫ енче икӗ енӗ те йывӑр ҫухатусем тӑваҫҫӗ.

Гитлерла ҫарсен командованийӗ нимӗн ҫинчен те шутламасть, ҫапӑҫӑва ҫӗнӗрен те ҫӗнӗ чаҫсем хӑваласа кӗртет. Урса кайнӑ тӑшман хӗссе килнине хирӗҫ Хӗрлӗ Ҫар воинӗсем хӑватлӑн тӑрса ҫапӑҫаҫҫӗ, Мускав патне пымалли вырӑнсене паттӑррӑн хӳтӗлеҫҫӗ.

Фронтра йывӑр обстановка пулса тӑни, Мускав умне хӑрушлӑх тухса тӑни совет халӑхӗн кашни тӳрӗ кӑмӑллӑ ывӑлӗн чӗринче, кашни тӳрӗ кӑмӑллӑ хӗрӗн чӗринче никам лӑплантарайми пӗр ӗмӗт, пӗр иксӗлми туртӑм ҫуламлантарса вӑратать: **тӑшмана хурҫӑ пек ҫирӗп пулса отпор памалла, ӑна чарса лартмалла, ылханлӑ нимӗҫ захватчикӗсен ҫулне пӳлмелле, тӑшман хӗснине ҫапса ҫӗмӗрмелле!**

Гитлерла вӑрӑ-хурахсен каппайчӑк планӗсене, пирӗн ҫӗршыва ҫиҫӗмле хӑвӑртлӑхпа ҫапса аркатма хатӗрленӗ планӗсене пирӗн мухтавлӑ Хӗрлӗ Ҫар хӑватлӑн хирӗҫ тӑрса ҫапӑҫса аркатса янӑ. Гитлеровецсем, хӑйсем мӗнрен пуринчен ытларах хӑранӑ, ҫавна туянчӗҫ: вӗсем вӑраха тӑсӑлакан вӑрҫӑ туянчӗҫ, тӑван ҫӗршыва хӳтӗлеме ҫӗкленнӗ нумай миллионлӑ совет халӑхне хирӗҫ вӑрахӑн вӑрҫӑ туса пымалла пулса тӑчӗ вӗсен. Гитлеровецсен тӗнчери ирӗклӗхе юратакан мӗнпур халӑхсене хирӗҫ вӑрҫмалла пулса тӑчӗ, гитлерла Германие хирӗҫ ҫӗр чӑмӑрӗ ҫинчи чи хӑватлӑ виҫӗ державӑн—ССР Союзӗпе Англин тата Америкӑри Пӗрлешӳллӗ Штатсен коалицийӗ ҫӗкленчӗ. Совет Союзӗн вӑйӗсемпе резервӗсем ҫавтери пысӑк, вӗсем ӳснӗҫемӗн ӳссе пыраҫҫӗ. Тинӗссемпе океансем урлӑ Совет Союзне пулӑшу килсе тӑрать. Ҫавӑнпа та тӑшман васкать, тӑшман урса кайса ҫӗнӗ авантюрӑсем тӑвать, тӑшман пире хирӗҫ хӑй ҫарӗн мӗнпур вӑйӗсене тата техникине хӑваласа килнӗ, ҫакӑнтах вӑл хӑйӗн вассалӗсен—Италин, Финляндин, Румынин, Венгрин ҫарӗсене те илсе килсе чикнӗ. Пирӗн чӑтӑмлӑхпа ҫирӗплӗхе вӑл хӑй танкӗсен йывӑрӑшӗпе хавшатса пусарма шут тытнӑ. Анчах тӑшманӑн ӗмӗчӗ ку расра та халичченхи пекех арканса кайӗ. Хаяр хӑрушлӑх ҫитсе тӑнӑ самантра эпир хамӑрӑн ретсене татах та таччӑнрах пӗтӗҫтерӗпӗр, хамӑрӑн вӑйсене татах та лайӑхрах организацилӗпӗр, тӑшмана хирӗҫ иксӗлми хӑюлӑхпа, чикӗсӗр паттӑрлӑхпа ҫапӑҫӑва тухӑпӑр.

Обстановка мӗн чухлӗ йывӑртарах, пирӗн мобилизованность ҫавӑн чухлӗ вӑйлӑрах пулмалла. Эпир хамӑрӑн тӑван ҫӗршывшӑн юлашки юн тумламӗ юлмиччен ҫапӑҫма хатӗр тӑнине, нимӗҫ захватчикӗсене пуҫӗпех пӗтерсе тӑкиччен ҫапӑҫма хатӗр тӑнине гитлерла ҫарсен командованийӗн нимӗнле авантюри те, пире вӑхӑтлӑха тӳссе ирттерме лекнӗ нимӗнле ҫухатусем те хавшатма пултараймаҫҫӗ.

Хӑрушлӑх килсе ҫитнӗ самантра хамӑрӑн хурҫӑ ретсене таччӑнрах пӗтӗҫтерер, хамӑрӑн организованноҫа ҫӳлерех ҫӗклер, пирӗн хушӑра нимӗнле паника пулли те пулмалла мар. Тӑшман эпир хамӑр алӑсемпе тунӑ хуласене пӗтерсе пырать, эпир хамӑр алӑсемпе ҫемҫетнӗ ҫӗрсене таптать. Ҫавӑнпа эпир фашистла ирсӗрсене татах та хаяррӑнрах кураймастпӑр, пирӗн халӑхӑн чи тискер тӑшманӗсене—нимӗҫсен фашистла интервенчӗсене хирӗҫ татах та хӑвӑртрах ҫапӑҫӑва ҫӗкленетпӗр!

Ҫак хаяр кунсенче кашни большевик, партири те, партире тӑманни те, халӑхӑн кашни шанчӑклӑ ывӑлӗ, кашни тӳрӗ кӑмӑллӑ совет ҫынни пирӗн ҫулпуҫ Сталин юлташ Ленин сӑнарлӑ политикӑллӑ деятельсем ҫинчен каланӑ сӑмахсене асра тытать. Сталин пирӗн кадрсене, пирӗн ҫынсене «вӗсем Ленин пекех кӗрешӳре хӑраман тата халӑх тӑшманӗсене нимӗн хӗрхенмен ҫынсем пулччӑр, вӗсем, ӗҫ йывӑрланма пуҫласан, горизонтра мӗнле те пулин хӑрушлӑх палӑрса тухма пуҫласан, кирек мӗнле хӑраса ӳкес пеккинчен те ирӗклӗ пулччӑр, вӗсем кирек мӗнле хӑраса ӳкес пеккинчен те Ленин пекех ирӗклӗ пулччӑр...» тесе вӗрентнӗ.

Халӗ, ӗҫ йывӑрланнӑ чухне, тӑван ҫӗршыв умне пысӑк хӑрушлӑх тухса тӑнӑ чухне, ҫапӑҫура Ленинпа Сталин пекех нимӗнрен хӑраман, чӑтӑмлӑ та ҫирӗп ҫынсем пулмалла.

Тӑван ҫӗршыва хӳтлеме пӗтӗм халӑх ҫӗкленет. Миллионшар ҫынсем ҫар ӗҫне вӗренеҫҫӗ. Пиншер заводсем самолетсем, танксем, тупӑсем, винтовкӑсем, минометсем, снарядсем, минӑсем, гранатӑсем, патронсем туса кӑлараҫҫӗ. Заводсенче производствӑллӑ ҫӗкленӳ ытларах та ытларах хӑпарса пырать. Питех те нумай предприятисем, халиччен нихӑҫан та оборона нушисемшӗн ӗҫлеменскерсем, халӗ хӗҫпӑшалпа боеприпассем тӑвас ӗҫе ӑнӑҫлӑн алла илсе пыраҫҫӗ. Халӗ Ҫар валли резервсем туптанса хатӗрленеҫҫӗ. Унӑн речӗсене пирӗн ҫӗршывӑн чи лайӑх ҫыннисем—коммунистсем, комсомолецсем, партире тӑманнисем кӗрсе пыраҫҫӗ. Тӑшман тылӗнче мухтавлӑ партизансем хӑюллӑн кӗрешеҫҫӗ, вӗсем гитлерла бандӑсене канӑҫ памаҫҫӗ. Кашни совет патриочӗ тӑван ҫӗршыва хӳтлес ӗҫе хӑйӗн вӑйне пӗтӗмпех пама тӑрӑшать.

Совет ҫыннисем хӑрушлӑх ҫине тӳррӗн пӑхаҫҫӗ, ылханлӑ тӑшмана хирӗҫ кӗрешесси мӗн пек йывӑррине тата ҫак кӗрешӳ мӗн пек пысӑк ҫухатусем тӳстернине вӗсем ӑнланаҫҫӗ. Анчах та совет ҫыннисем кун пек чухне шикленсе ӳкмеҫҫӗ, мӗншӗн тесен вӗсем кӗрешӗвӗн пуласлӑхне курса тӑраҫҫӗ, хӑйсен иксӗлми вӑйӗсем ҫинчен тата хӑйсен союзникӗсен вӑйӗсем ҫинчен пӗлсе тӑраҫҫӗ. Ҫав вӑйсем умӗнче гитлерла Германия тӳсе тӑма пултараймасть. Юнлӑ Гитлер хӑй аллинчи мӗнпур вӑйсене пире хирӗҫ хӑваласа килчӗ. Пирӗн войскӑсем тӑшмана хирӗҫ мӗн тери хӑватлӑнрах тӑрса ҫапӑҫӗҫ, противника мӗн тери ытларах халсӑрлатса пырӗҫ, унӑн техникипе чӗрӗ вӑйӗсене мӗн чухлӗ ытларах пӗтерсе пырӗҫ, нимӗҫ захватчикӗсене вӗсен мӗнпур тискер ӗҫӗсемшӗн тавӑрас вӑхӑт ҫавӑн чухлӗ ҫывӑхрах пулӗ. Совет халӑхӗпе унӑн Хӗрлӗ Ҫарӗ хӑйсен вӑйӗсене тата хӑйсем ҫӗнтерессине ҫирӗппӗн шанса тӑраҫҫӗ, ҫав ҫӗнтерӳ ячӗпе ҫуламланса вӗсем фашистла кӗтӳсене хирӗҫ татах та пысӑкрах хастарлӑхпа, татах та ытларах паттӑрлӑхпа ҫӗкленсе ҫапӑҫӗҫ.

Хӗрлӗ Ҫар воинӗсем, тӑшмана хирӗҫ хӑватлӑнрах отпор парӑр! Сирӗнпе пӗрле пӗтӗм ҫӗршыв, мӗнпур совет халӑхӗ. Паттӑррӑн ҫапӑҫӑр, тӑшмана хаяррӑнрах пыра-пыра ҫапӑр, тӑшманӑн юнлӑ кӗтӗвӗсем валли вилӗм шӑтӑкӗ чавӑр!

(«ПРАВДА» хаҫатӑн умстатьи, октябрӗн 17-мӗш).

Коммунистсем колхозниксене пур ӗҫре те хавхалантарса пыраҫҫӗ

ЕЛЧӖК. Отечественнӑй аслӑ вӑрҫӑ пынӑ вӑхӑтра пуҫламӗш парторганизацисен тата уйрӑм коммунистӑн ответлӑхӗ темиҫе хут ӳсрӗ. Хальхи вӑхӑтра вӗсем ҫӗршыв оборонин фондне тӑвас тата Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли ӑшӑ тумтирсем пухас ӗҫре хӑйсен примерӗпе ӗҫҫыннисене хавхалантарса пыраҫҫӗ.

Ленин ячӗпе тӑракан колхозри пуҫламӗш парторганизаци (секретарӗ Мартынов юлташ) оборона фондне тӑвас ӗҫе районра чи пирвай тытӑнчӗ. Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли ӑшӑ тумтирсем пухассине те пирӗн районра вӑл пуҫарчӗ. Вӗсем районри ӗҫҫыннисене ҫапла чӗнсе каларӗҫ:

— Эпир, Ленин ячӗпе тӑракан колхоз членӗсем, боецсем валли 25 мӑшӑр ҫӑматӑ, 110 мӑшӑр ҫӑм чӑлха, 120 мӑшӑр алшиш, 250 тир, 36 ҫӗлӗк, 50 мӑшӑр ҫӑм тӑла паратпӑр,—терӗҫ.

Вӑхӑт нумаях иртмерӗ, вӗсем хӑйсен сӑмахне ӗҫре пурнӑҫларӗҫ: 31 мӑшӑр ҫӑматӑ йӑваласа пачӗҫ, 279 тиртен кӗрӗк пиншаксем ҫӗлеҫҫӗ. Колхозниксем хӑйсем 124 килограмм ҫӑм пухса панӑ. Халӗ ҫӗршер колхозница ҫӑм алсасемпе чӑлхасем ҫыхаҫҫӗ.

Сӑръелӗнчи «Марс» колхозри пуҫламӗш парторганизаци те ку тӗлӗшпе паха ӗҫсем туса пырать. Кунти коммунистсем кирек мӗнле ӗҫе те районра чи малтан тытӑнса пуҫарса пыраҫҫӗ.

Халӗ Октябрь уявӗ умӗнхи социализмлӑ ӑмӑрту анлӑн сарӑлса пырать. «Марс» колхозри коммунистсем социализмлӑ ӑмӑртӑвӑн малти ретне тӑрса колхозниксене ертсе пыраҫҫӗ. Колхозниксен обязательстви ҫакӑн пек: ноябрӗн 1-мӗш тӗлне укҫа-тенкӗ пухас ҫулталӑкри плана 100 проценчӗпех тултармалла, аш-какай тӑратмалла тата государство умӗнчи ытти парӑмсене йӑлтах парса татмалла, авӑн ҫапса пӗтермелле.

Ф. МАЙКОВ.

Свинарникри шӑтӑксене питӗрсе тухрӗҫ

ОКТЯБРЬСКОЕ. Чӑрӑшкассинчи Киров ячӗпе тӑракан колхозри М. Табаков, И. Юрков, Н. Сотникова тата З. Осипова комсомолецсем октябрӗн 8-мӗшӗнче выльӑх-чӗрлӗх витисенчи шӑтӑксене питӗрме тытӑнчӗҫ.

Малтанхи кунах вӗсем сысна витинчи шӑтӑксене питӗрсе стена йӗри-тавра тӑпра купаласа тухрӗҫ.

Колхозри выльӑх-чӗрлӗхе хӗл каҫарма витесене мӗнле хатӗрлесе ҫитернине пӑхса тухма ятарласа организациленӗ комисси комсомолецсем юсанӑ вите хӗллехи вӑхӑтра сыснасене усрама юрӑхлӑ тесе хак парса хӑварчӗ.

Н. КАЯХОВ.

Совет Информаци Бюровӗнчен

Октябрӗн 16-мӗшӗнчи каҫхи пӗлтерӳ

Октябрӗн 16-мӗшӗнче мӗнпур фронтра ҫапӑҫусем пынӑ, фронтӑн Хӗвеланӑҫ енче уйрӑмах хаяр ҫапӑҫусем пулнӑ. Хӗвеланӑҫ енче ҫапӑҫусем пынӑ вӑхӑтра икӗ енӗ те йывӑр ҫухатусем тӳсеҫҫӗ.

Октябрӗн 15-мӗшӗнче нимӗҫсенне 43 самолет пӗтерсе тӑкнӑ. Пирӗн 28 самолет пӗтнӗ.

* * *

Пирӗн ҫӗршывӑн нимӗҫсен фашистла бандисем тытса илнӗ мӗнпур районӗсемпе облаҫӗсенче гитлерла войскӑсене хирӗҫ халӑхӑн партизанла кӗрешӗвӗ ытларах та ытларах сарӑлса пырать. Партизансем фашистла войскӑсен подразделенийӗсене пӗтерсе тӑкаҫҫӗ, нимӗҫ штабӗсем ҫине тапӑнаҫҫӗ, кӗперсемпе переправӑсене взрыв туса аркатаҫҫӗ, нимӗҫсен боеприпассем, продовольстви тата горючи усракан склачӗсене вут тӗртсе ҫунтараҫҫӗ, телеграфпа телефон ҫыхӑнуне татаҫҫӗ. Смоленск, Калинин тата Орел облаҫӗсен нимӗҫсем йышӑнса илнӗ районӗсенче юлашки кунсенче кӑна партизансем фашистсен 1000 ытла салтакне вӗлернӗ, 300 мотоцикла яхӑн пӗтерсе тӑкнӑ, боеприпассем тиенӗ 200 ытла автомашинӑна ҫунтарса янӑ, вуншар кӗперсемпе переправӑсене взрыв туса аркатнӑ тата тӑшманӑн нумай склачӗсене пӗтерсе тӑкнӑ. Калинин облаҫӗн районӗсенче кӗрешекен, Алексей юлташ командир пулса ертсе пыракан партизансен отрячӗ октябрь уйӑхӗнче гитлерла салтаксемпе офицерсене 55 ҫынна пӗтерсе тӑкнӑ, нимӗҫ полкӗн штабне ҫапса аркатнӑ, штаба ҫапса аркатнӑ вӑхӑтра кирлӗ документсем туртса илнӗ, боеприпассем усракан икӗ склада взрыв туса сирпӗтнӗ.

Орел облаҫӗнче колхоз председателӗ П. юлташ ертсе пыракан партизансен отрячӗ фашистсене хирӗҫ паттӑррӑн ҫапӑҫать. Октябрь уйӑхӗн пуҫламӗшӗнче фронта горючи турттарса пыракан фашистла автомашинӑсен колонни ҫине партизансем кӗтмен ҫӗртен хӑюллӑн пырса тапӑннӑ та ҫав колоннӑна ҫӗмӗрсе тӑкнӑ. Нимӗҫсен пӗтӗм колоннине салтакӗсемпе пӗрлех пӗтерсе тӑкнӑ.

* * *

Гитлерла оккупантсем Польшӑра ҫӗршывӑн халӑх хуҫалӑхне йӑлтах юхӑнтарса хӑварнӑ, Польшӑри миллионшар рабочисене, хресченсене тата служащисене ҫаратса, ыйткалама кӑларса янӑ. Ҫитес хӗлле Польшӑра халӑх выҫӑпа вӑйлӑн аптрама пултарать, мӗншӗн тесен кӑҫал пухса илнӗ тырпула пӗтӗмпе пекех фашистсем туртса илнӗ. Польшӑра фашистсем хуҫаланнине пула халӑх ытларах вилме пуҫланӑ. Ҫапла, 1941 ҫулти сентябрь уйӑхӗнче, 1941 ҫулти май уйӑхӗнчипе танлаштарсан, Польшӑра халӑх 137 процент ытларах вилнӗ.

Октябрӗн 17-мӗшӗнчи ирхи пӗлтерӳ

Октябрӗн 17-мӗш ыран тенӗ чух ҫӗрле пирӗн войскӑсем противника хирӗҫ пӗтӗм фронтра ҫапӑҫусем туса пынӑ. Фронтӑн Хӗвеланӑҫ енчи чылай участокӗсенче уйрӑмӑнах вӑйлӑ ҫапӑҫусем пулса иртнӗ.

* * *

Германи ҫарӗнче хӑйсене хӑйсем вӗлерекенсен тата дезертирсен йышӗ хӑвӑрт нумайланса пынинчен нимӗҫсен командованийӗ хытӑ шикленет. Вязьма патӗнче тыткӑна илнӗ нимӗҫ салтакӗ Пауль Шмидт ҫапла каласа парать: «Манӑн ротӑри салтаксенчен пурте тенӗ пекех халь ҫеҫ килнӗскерсем. Пирӗнтен кашнин чунӗнчех икӗ туйӑм ҫапӑҫаҫҫӗ—окопсенчен тухма хӑрани, ҫапӑҫун малтанхи минутинчех вилессӗрен хӑраса тӑни, тата окопсенчен тухса малалла каймасассӑн хамӑрӑн офицерах пире персе вӗлерессинчен хӑрани. Манпа пӗр ротӑра пулнӑ салтаксенчен нумайӗшӗ хӑйсене хӑйсем вӗлерчӗҫ. Юлашки кунсенче кӑна ҫичӗ ҫын перӗнсе вилчӗҫ. Пирӗн ротӑра фронтран тарса кайма май кӑна шыраканнисем 50—60 салтакран кая мар.

Салтаксене строя тӑратса, хӑйсене хӑйсем перӗнсе вилме хӑтланнӑ 5 салтака асаплантарса вӗлерни ҫинчен тата фронтран тарма хатӗрленнӗ 3 салтака персе вӗлерни ҫинчен полк командирӗн приказне вуласа пачӗҫ». Нимӗҫ салтакӗ Бехер хӑйӗн арӑмӗ патне ҫапла ҫырать: «Эпӗ кун ҫинчен сан пата ҫырса ярас мар тенӗччӗ, анчах та эпӗ тата пирӗнтен кашниех фронтра тӳсекен калама ҫук йывӑр асапсене малалла чӑтса ирттерме вӑй ҫитмест. Сана хӑвӑн офицерах кирек хӑш минутӑра та персе вӗлерме пултарнинчен хӑрани, выльӑхла пурнӑҫ, вырӑссен ҫавтери пысӑк хӑюлӑхӗ,—ҫаксем вӗсем пурте чуна ытла та шутсӑр хӑратса тӑраҫҫӗ; пирӗн ҫар мӗнле хӑвӑрт пӗтсе пынине эпӗ курса тӑратӑп тата пирӗнтен нихӑшӗ те киле таврӑнма пултарас ҫуккине малтанах сисетӗп».

* * *

Тӑшмана отпор памашкӑн совет ҫӗршывӗнчи ӗҫҫыннисем фабрикӑсемпе заводсенче, транспортра тата ял хуҫалӑхӗнче хӑйсен мӗнпур вӑйне парса питӗ хастарлӑн тата пурте пӗр шухӑшлӑ пулса ӗҫлеҫҫӗ. Нумай предприятисенче, уйрӑмӑнах оборона валли ӗҫлекен предприятисенче, ӗҫ тухӑҫлӑхӗ татти-сыпписӗр ӳссе пырать. Чылай фабрикӑсемпе заводсем продукци кӑларассине икӗ хут ӳстернӗ. Продукци кӑларассине ӳстерес, чӗртавара перекетлес тата ытти тӗлӗшпе те рабочисем, инженерсемпе техниксем питӗ те паха сӗнӳсем нумай параҫҫӗ. Свердловскри заводра ӗҫлекен мастер Поливанов юлташ хӑйӗн цехӗнче станоксем ҫумне приспособлени туса, ӗҫ тухӑҫлӑхне 70 процент ӳстернӗ. Челябинскри заводсенчен пӗринче ӗҫлекен рабочи Ивашкин юлташ изобретени сӗннӗ, ҫав изобретени завода цветной метала нумай перекетлесе хӑварма май парать.

Саратоври Н-ски заводри рабочисемпе служащисем хӑйсен вӑйне шеллемесӗр ӗҫлеҫҫӗ. Чаплӑ ӗҫлес тӗлӗшпе Чебураков юлташӑн бригади уйрӑмӑнах палӑрса тӑрать, ҫак бригада октябрь уйӑхӗн производство планне октябрӗн 15-мӗш тӗлне пӗтӗмпех тултарнӑ.

Монголи Халӑх Республикипе Манчжоу-Го хушшинчи государство чиккисене вырӑнта тӗрӗслесе палӑртас тӗлӗшпе тунӑ хутӑш комисси хӑйӗн ӗҫӗсене вӗҫленӗ

ТАСС Харбин хулинчен Монголи Халӑх Республики тата Манчжоу-Го представителӗсен государство чиккисене вырӑнта тӗрӗслесе палӑртас тӗлӗшпе ӗҫлекен хутӑш комиссийӗ пӗрле панӑ ҫакӑн пек коммюникене илнӗ:

1941 ҫулти сентябрӗн 23-мӗшӗнче Харбин хулинче (Манчжоу-Го) Монголи Халӑх Республикипе Манчжоу-Го хушшинчи государство чиккине тӗрӗслесе палӑртас тӗлӗшпе ӗҫлекен хутӑш комиссийӗн ларӑвӗ пулса иртнӗ. 1941 ҫулта ҫуллахи вӑхӑтра вырӑнти хирте туса ирттернӗ ӗҫсен результачӗсем пирки калакан документсене йӗркелес мӗнпур ӗҫсем ӑнӑҫлӑн пулса пынӑ, ҫӳлте кӑтартнӑ документсене икӗ государствӑн уполномоченнӑйӗсем енчен те алӑ пусса тата пичет пусса ҫирӗплетессине 1941 ҫулти октябрӗн 15-мӗш тӗлне пӗтӗмӗшпех туса ҫитернӗ.

Коноэ кабинечӗ отставкӑна тухнӑ

ЛОНДОН, октябрӗн 16-мӗш. (ТАСС). Рейтер агентствин Токиори корреспонденчӗ пӗлтернӗ тӑрӑх, Коноэ кабинечӗ пӗтӗм составӗпех отставкӑна тухнӑ. Ҫав корреспондентах пӗлтернӗ тӑрӑх, кабинет нациллӗ политикӑна тытса пырас ӗҫре ҫирӗп килӗшӳ пулман пирки отставкӑна тухнӑ.

ДЕЙСТВУЮЩИ АРМИ. Ӳкерчӗк ҫинче: йывӑр орудисем тӑшман ҫине пеме ҫӗнӗ рубежа куҫаҫҫӗ.

Г. ЗЕЛЬМА фотоӳкерчӗкӗ. (ТАСС фотохроники).

Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли— ӑшӑ тумтирсем

Ӑшӑ тумтирсем пухас ӗҫе малашне те вӑйлатсах пымалла

Урса кайнӑ фашистсене хирӗҫ паттӑррӑн ҫапӑҫакан Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли ӑшӑ тумтирсем пухасси республикӑра сарӑлсах пырать. Пирӗн республикӑри ӗҫҫыннисем октябрӗн 15-мӗш тӗлне пурӗ 50.123 тир, 30.672 килограмм ҫӑм, 2.397 мӑшӑр ҫӑматӑ, 427 кӗрӗк пиншак, 10.254 мӑшӑр алшиш, 641 мӑшӑр алса, 7.802 мӑшӑр чӑлха, 716 мӑшӑр ҫӑм тӑла, 12.518 мӑшӑр пир тӑла, 1.199 мӑшӑр ӑшӑ кӗпе-йӗм, 8.098 мулаххай тата ытти япаласем пухнӑ.

Ӑшӑ тумтирсем пухас ӗҫ малтанхи пекех Ишлей районӗнче аван пырать. Унта октябрӗн 15-мӗш тӗлне 2.976 тир, 1.256 килограмм ҫӑм, 200 мулаххай, 2.152 метр пир тата ытти япаласем нумай пухса панӑ. Ҫавӑн пекех, Хӗрлӗ Чутай районӗнчи ӗҫҫыннисем те ҫак ӗҫе чӑннипех пысӑк вырӑна хунӑ, вӗсем районӗпе 2.850 тир, 963 килограмм ҫӑм, 250 ҫӗлӗк, 190 мӑшӑр ҫӑм алшиш, 1.253 мӑшӑр пир тӑла т. ыт. те пухнӑ.

Юлашки вӑхӑтра ӑшӑ тумтирсем пухасси Канаш районӗнче те чылай лайӑхланнӑ. Канаш районӗнчи ӗҫҫыннисем 1.564 тир, 265 мӑшӑр ҫӑматӑ, 418 мӑшӑр чӑлха, 652 мӑшӑр алшиш, 40 кӗрӗк пиншак тата ытти ӑшӑ тумтирсемпе кӗпе-йӗмсем пухса панӑ. Куславкка, Етӗрне, Елчӗк районӗсенче те ку ӗҫ вӑйлансах пырать.

Ҫав вӑхӑтрах, Кувакино, Йӗпреҫ районӗсем ӑшӑ тумтирсем пухас енӗпе халӗ те юлса пыраҫҫӗ. Ҫакӑ ӗнтӗ вӑл районсенчи партипе совет организацисен руководителӗсем ӑшӑ тумтирсем пухас ыйту тавра массӑллӑ-ӑнлантарулла ӗҫе ҫителӗксӗр туса пынинчен тата актив хӑй ку ӗҫе начар хутшӑннинчен килнӗ. Йӗпреҫ райсовет исполкомӗнче ӗҫлекенсем, ҫак ӗҫе кирлӗ пек организацилес вырӑнне, хӑйсем те ҫителӗксӗр хутшӑнаҫҫӗ. Ялти партипе совет тата колхоз активӗ те ҫителӗклӗ хутшӑнман.

Боецсем валли ӑшӑ тумтирсем пухасси—государствӑн ҫав тери пысӑк та ответлӑ ӗҫӗ. Партипе советӑн районсенчи руководителӗсен ҫакна ӑнланса илме вӑхӑт ӗнтӗ. Ку ӗҫе малашне те пӗр сӳрӗклетмесӗр туса пымалла, ӑшӑ тумтирсем пухас ыйту тавра массӑллӑ-ӑнлантарулла ӗҫе вӑйлатас пулать.

Тулли лавсем

Ҫӗрпӳ хулине пырса кӗрекен ҫулсем тӑрӑх тулли лавсем иртсе пынине час-часах курма пулать. Ку лавсем Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли ӑшӑ тумтирсемпе тумтир тумалли япаласем тиесе килеҫҫӗ.

Чапаев ячӗпе тӑракан колхоз членӗ Г. Егоров юлташ лава склад умне пырса тӑратрӗ. Урапи ҫинче пысӑк михӗ выртать. Унта 15 килограмм ҫӑм.

— Ку ҫӑма Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли ҫӑматӑсем йӑвалама, алшиш-чӑлхасем ҫыхма колхоз правленийӗ парса ячӗ. Колхозниксем пухса панӑ ӑшӑ тумтирсене тахҫанах леҫсе панӑ,—тет Егоров юлташ.

Ун хыҫҫӑн Куйбышев ячӗпе тӑракан колхоз членӗ А. Прохоров ҫитрӗ. Вӑл 14 тир, 13 килограмм ҫӑм, пир, алшӑллисем, алшиш-чӑлхасем т. ыт. те тиесе килчӗ.

Хӗрлӗ Ҫар боецӗсене валли ӑшӑ тумтирсем пухакан районри комиссин склачӗ умне кашни кунах лав хыҫҫӑн лав килсе тӑрать. Вӗсем колхозсенчи комиссисем пухнӑ ӑшӑ тумтирсене леҫсе параҫҫӗ. Паянхи куна 2.000 тир, 1.000 килограмм ҫӑм, 470 мӑшӑр пир тӑла, 150 ҫӗлӗк, 60 фуфайка, 50 брюки т. ыт. те леҫсе панӑ.

Районри комисси ҫӑматӑ йӑвалама тата тир тума промартельсемпе колхозниксене парать. Старакри «Чуваш. ЦИК» тата Тӗнсӗртри «Кульмет» колхоз членӗсем 200 мӑшӑр ҫӑматӑ йӑвалама йышӑннӑ, Абаккассинчи тата Хорнзорти промартельсем 1500 тир тума илнӗ.

* * *

Ҫӗнӗ Салари «Красный бригадир» колхоз тата колхозниксемпе колхозницӑсем Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли 61 килограмм ҫӑм, 12 тир, пӗр фуфайка, ватка хурса ҫӗленӗ брюки, 2 кӗпе тата 3 мӑшӑр алшиш пачӗҫ. Ҫавӑн пекех Ивановӑри «1905 год» колхоз членӗсем 37 мӑшӑр алшиш, 25 мӑшӑр носки, 4 мӑшӑр аялтан тӑхӑнмалли кӗпе-йӗм, 28 тир, 10,2 килограмм ҫӑм, 3 мӑшӑр ҫӑматӑ, пӗр кӗрӗк, 4 мулаххай, 3 алшӑлли панӑ.

Боецсем валли ӑшӑ тумтирсем пухса парас ӗҫе хакламан ҫынсем те районра пур-ха. Пуринчен ытла ветлечебница, Заготскот, Заготлен, Союзутиль, Заготживсырье, райсобес работникӗсем тата Вӑрмар, Тавӑшкасси, Тивӗш, Нӗрӗш, Ямаш ялсовечӗсене кӗрекен колхозсенче ӑшӑ тумтирсем сахал пухаҫҫӗ.

ВКП(б) райкомӗ октябрӗн 11-мӗшӗнче районри предприятисемпе учрежденисен руководителӗсене пухса канашлу туса ирттерчӗ. Канашлура «Правда» хаҫатӑн октябрӗн 9-мӗшпе 10-мӗшӗнче тухнӑ умстатьисене сӳтсе-яврӗҫ. Канашлӑва пухӑннӑ работниксем юлса пыракан колхозсене пулӑшма йышӑнчӗҫ. Районри актив Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли ӑшӑ тумтирсем пухасси ҫинчен ӑнлантарса пама колхозсене кайса килчӗ.

Гр. ПЕТРОВ.

Тӑван боецсем валли

Ҫӗмӗрле районӗнчи ӗҫҫыннисем тӑшмана хӑвӑртрах ҫапса аркатма Хӗрлӗ Ҫара пулӑшассине кашни кунах вӑйлатса пыраҫҫӗ. Вӗсем производствӑра тӑрӑшса ӗҫленипе пӗрлех оборона фондне укҫа-тенкӗ, заем облигацийӗсем, тӗштырӑ, сӗт-ҫу, аш-какай параҫҫӗ, Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли ӑшӑ тумтирсем пухаҫҫӗ.

Октябрӗн 14-мӗш тӗлне районри колхозниксемпе служащисем тата предприятисенчи рабочисем тӑван Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли 1230 тир, 702,5 килограмм ҫӑм, 216 мӑшӑр ҫӑматӑ, 214 фуфайка, 256 ваткӑллӑ брюки, 185 ӑшӑ кӗпе, 52 кӗрӗк пиншак, 176 простынь, 400 минтер пичӗ, 810 мӑшӑр чӑлхасемпе алшишсем, 488 ҫӗлӗк т. ыт. япаласем чылай панӑ.

Ӑшӑ тумтирсем пухасси уйрӑмӑнах политикӑллӑ-массӑллӑ ӗҫе лайӑх организациленӗ ҫӗрте ӑнӑҫлӑн пырать. Турхан ялсоветӗнче ӑшӑ тумтирсем пухас тӗлӗшпе ятарласах пухусем туса ирттернӗ. Ҫак ялсоветӗнчи «Комбинат» колхоз членӗсем ӑшӑ тумтирсем пухас ӗҫе районра пуринчен малтан организацилесе, ытти колхоз членӗсене чӗнсе ҫыру ҫырчӗҫ.

Турхан ялсоветӗнчи ӗҫҫыннисем 149 тир, 16,6 килограмм ҫӑм, 148,4 метр пир тата фуфайкӑсемпе брюкисем, ҫӑматӑсем, ҫӗлӗксем, алшишсем чылай пачӗҫ.

Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли ӑшӑ тумтирсем пухассине хулари 1-мӗш номерлӗ шкулта начар мар организациленӗ. Кунта пӗтӗмпе 91 минтер пичӗ, 14 фуфайка, ҫавӑн чухлех ваткӑллӑ брюки, 6 ҫӗлӗк т. ыт. те пухса панӑ. Механизациленӗ вӑрманпунктӗнче ӗҫлекенсем ҫак кунсенче тӑван боецсем валли 7 кӗрӗк пиншак, 13 мӑшӑр ҫӑматӑ, 28 тир, 23 ҫӗлӗк, 53 ваткӑллӑ брюки, 28 фуфайка, 13 мӑшӑр ӑшӑ кӗпе-йӗм тата ытти япаласем пухса склада пачӗҫ.

Ҫак ответлӑ та хисеплӗ ӗҫе килхуҫи хӗрарӑмӗсем те активлӑн хутшӑнаҫҫӗ. Хулара пурӑнакансенчен Елизавета Лаптенкова боецсем валли пӗр простынь, 2 мӑшӑр ҫӑм чӑлха, тепӗр мӑшӑр алшиш, Евдокия Тимофеева —кӗрӗк пиншак тата ҫӗлӗк пачӗҫ. Заводская урамра пурӑнакансем кӑна тӑван Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли 9 ҫӗлӗк, 3 тир, 6 мӑшӑр ӑшӑ кӗпе-йӗм т. ыт. те панӑ.

Анчах уйрӑм колхозсемпе учрежденисенче ҫак ӗҫе ҫителӗксӗр организациленӗ. Хӑшпӗр ҫӗрте пӗчӗк япаласем панипех лӑпланса ларма пӑхаҫҫӗ. Сӑмахран, районри аптекӑра ӗҫлекенсем мӗнпурӗ те 1 ҫӗлӗк тата тепӗр кӗпепе тир кӑна панӑ.

Больницӑра, райисполкомра тата унӑн отделӗсенче ӗҫлекенсем хушшинче те ӑшӑ тумтирсем пухас ӗҫ ҫителӗксӗр пырать. Больницӑра ӗҫлекенсем паянхи куна 1 пиншак, 6 ҫӗлӗк, 1 алшӑлли, 4 кӗпе тата 2 йӗм ҫеҫ панӑ. Вӗсен ку енӗпе ӗҫе вӑйлатмалла.

А. ТАЙКИН,
Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли ӑшӑ тумтирсем пухас тӗлӗшпе ӗҫлекен районри комисси членӗ.

* * *

ХӖРЛӖ ЧУТАЙ. Боецсем валли районра 2.233 тир, 893,9 килограмм ҫӑм, 117 мӑшӑр алшиш, 63 мӑшӑр носки, 224 ҫӗлӗк-мулаххай, 561 алшӑлли, 153 мӑшӑр ҫӑматӑ, 977 мӑшӑр ҫӑм тӑла тата ытти япаласем пухнӑ.

Ӑшӑ тумтирсем пухас ӗҫ «Сталь» колхозра аван пырать. Унти колхозниксем 100 тир, 24,8 килограмм ҫӑм пухса панӑ. Ҫавӑн пекех ку тӗлӗшпе «Великан», «Профинтерн» тата «Чӑваш Коммуни» колхозсем те аван ӗҫлеҫҫӗ.

А. СЫРОМЯТНИКОВ.

Кок-сагыз акаҫҫӗ

ҪӖРПУ. Кӑҫал кӗркунне районри колхозсем темиҫе гектар ҫине кок-сагыз акса хӑвараҫҫӗ. Сталин ячӗпе тӑракан, «Елаш», «Ҫӗнӗ пурнӑҫ», «Ударник», «Луч» колхозсем кок-сагыз акмалли ҫӗр лаптӑкӗсене уйӑрнӑ, тислӗк тӑкса сухаланӑ. Халӗ вӑрлӑх хатӗрлеҫҫӗ.

ХЕРЛЕ ҪАР ХИРЕҪ ТАНИ ҪИНЧЕН ЛОМБАРДО ТОЛЕДАНО МӖН ҪЫРАТЬ

НЬЮ-ЙОРК, октябрӗн 16-мӗш. (ТАСС). Мексикӑри «Футоро» журналӑн октябрьти номерӗнче Мексикӑри профсоюзӑн паллӑ деятелӗ Ломбардо Толедано ҫырнӑ статьяна пичетлесе кӑларнӑ.

ССР Союзӗ нацистла бандитсене хирӗҫ туса пыракан кӗрешӳ, тенӗ статьяра, Совет Союзӗнчи халӑхсен тата Хӗрлӗ Ҫарӑн моральлӗ тата политикӑллӑ пӗрлӗхне пӗтӗм тӗнче умӗнче кӑтартса пачӗ. Хӗрлӗ Ҫар тӗрӗс ӗҫшӗн—ССР Союзӗнчи халӑхсен интересӗсемшӗн ҫеҫ мар, тата тӗнчери мӗнпур ҫӗр-шывсемпе мӗнпур халӑхсен интересӗсемшӗн те кӗрешет. Ҫак ӗҫ ҫӗнтерме тивӗҫлӗ.

США НЕЙТРАЛИТЕЧӖ ҪИНЧЕН КАЛАРНӐ ЗАКОНА ҪЕНЕРЕН ПАХСА ТУХАССИ ПИРКИ

НЬЮ-ЙОРК, октябрӗн 16-мӗш. (ТАСС). Юнайтед пресс агентствин корреспонденчӗ Вашингтонран пӗлтернӗ тӑрӑх, представительсен палатин ютҫӗршыв ӗҫӗсен комиссийӗ, Америкӑн суту-илӳ пароходӗсене хӗҫпӑшаллантарма ирӗк парас тӗллевпе, нейтралитет ҫинчен кӑларнӑ закона ҫӗнӗрен пӑхса тухасси ҫинчен калакан закон проектне ырланӑ. Представительсен палатинче ҫак закон проектне сӳтсе-явасси октябрӗн 16-мӗшӗнче вӗҫленет пулмалла, тесе шутлаҫҫӗ.

ГОЛЛАНДИ ПАТРИОЧЕСЕН ХАЮЛЛА ЕҪЕ

ЛОНДОН, октябрӗн 16-мӗш. (ТАСС). Англин информаци министерстви ҫапла пӗлтерет: нумаях та пулмасть, Сеффолӗ графствинче Англи аэродромӗсенчен пӗрин тӗлне сасартӑк икӗ моторлӑ самолет вӗҫсе пынӑ, самолет ҫинче Германи паллисем пулнӑ. Самолет ҫине ҫийӗнчех пеме тытӑннӑ. Анчах ӑна пулӑпа персе темиҫе ҫӗртен шӑтарнӑ пулсан та, самолет ҫӗр ҫине чиперех анса ларнӑ. Самолет ӑшӗнчен икӗ ҫын сиксе тухнӑ. Вӗсем патне автоматсемпе винтовкӑсене хатӗр тытса пур енчен те Англи салтакӗсем чупса пынӑ. Ҫав летчиксем голландецсем пулни паларнӑ, вӗсем нимӗҫсен Голландири аэродромӗ ҫинчи самолета вӑрласа вӗҫсе пынӑ.

Тепӗр темиҫе сехетрен ҫав майпах Англие нимӗҫсен вӗҫекен лодкине илсе ҫитернӗ, ҫав лодкӑна халиччен никӑҫан та ҫавнашкал машина ҫинче вӗҫсе курман летчик-голландец илсе пынӑ. Вӑл ҫапах та ӑнӑҫлӑн анса ларнӑ.

ФРАНЦИРЕ АСАПЛАНТАРСА ВЕЛЕРНИСЕМ

НЬЮ-ЙОРК, октябрӗн 16-мӗш. (ТАСС). Ассошиэйтед пресс агентствин корреспонденчӗ Парижран пӗлтернӗ тӑрӑх, Германин оккупациленӗ Францири влаҫӗсем Германие хирӗҫле пропаганда тунӑшӑн 78 ҫынна асаплантарса вӗлерни ҫинчен официальнӑй йӗркепе пӗлтернӗ.

НОРВЕГИРЕ РАБОЧИСЕНЕ АРЕСТЛЕНИ

СТОКГОЛЬМ, октябрӗн 16-мӗш. (ТАСС). Стокгольмри пичет пӗлтернисем тӑрӑх, Норвегин тӗрлӗрен пайӗсенче рабочисем хушшинче нумай ҫынсене арестленӗ, вӗсене саботаж тунӑшӑн тата пассивлӑн хирӗҫ тӑнӑшӑн тесе айӑплаҫҫӗ. Ҫавӑн пекех тата предприятисен ӗҫӗшӗн ответ тытакан чылай советниксене те арестленӗ.

ПОЛЬША ХАЛАХӖ ОККУПАНТСЕН ПУСМӐРӖ АЙӖНЧЕ АСАПЛАНАТЬ

НЬЮ-ЙОРК, октябрӗн 16-мӗш. (ТАСС). Оверсис ньюс агентствин Лондонри корреспонденчӗ, Польша ҫыннисем ҫине кӑтартса парса, ҫапла пӗлтерет: ҫуркунне ҫанталӑк уяр тӑнине пула тата уборка вӑхӑтӗнче ҫумӑрсем ҫунипе пӗтӗм Польша территорийӗнче тырпул начар пулнӑ. Польша халӑхне хӗллехи хальхинчен те хӑрушӑрах выҫлӑх пуласси хӑратса тӑрать, мӗншӗн тесен ахаль те начар пулнӑ тырпулӑн пысӑк пайне нимӗҫсем туртса илнӗ. «Дзенник польски» хаҫат пӗлтернӗ тӑрӑх, Польшӑра сентябрь уйӑхӗнче, май уйӑхӗнчипе танлаштарсан, халӑх 137 процент ытларах вилнӗ. Медицина енӗпе мерӑсем йышӑннӑ пулсан та, тиф эпидемине чарса лартма пултарайман, мӗншӗн тесен эпидемин сӑлтавӗсене — выҫлӑха, тӑварланса пурӑннине, тасамарлӑха пӗтереймен.

РУМЫНИРЕ ТАВАР ХАКӖСЕМ ӲСНИ ТАТА СПЕКУЛЯЦИ ВАЙЛАННИ

АНКАРА, октябрӗн 16-мӗш. (ТАСС). Румынире тавар хакӗсем тӗлӗнмелле пысӑккӑн ӳссе кайнӑ. Швейцарири «Нейе цюрхер цейтунг» хаҫат пӗлтернӗ тӑрӑх, Бухарестра ҫӗрулми, сӗт, пахча-ҫимӗҫсем тата пулӑ тупса илме май ҫук. Болгарири «Мир» хаҫат: «Румынире тавар хакӗсем кунсерен ӳссе пыраҫҫӗ» тесе йышӑнать. Халӑхӑн йышлӑ массисемшӗн кукуруза ҫӑнӑхӗ пулӑ—апат-ҫимӗҫӗн тӗп продукчӗсем пулса тӑраҫҫӗ, анчах хальхи вӑхӑтра вӗсене Бухарест рынокӗнче тупса илме май ҫук. Ҫакӑ вӑл апат-ҫимӗҫӗн тӗп продукчӗсене Германие туртса кайнинчен килет. Ҫӗршывра юлнӑ таварсене спекулянтсем пытарса хураҫҫӗ. Правительство ҫыннисем хаксем татти-сыпписӗр ӳссе кайни инфляци (укҫа йӳнелсе каясси) патне илсе пырасран шикленеҫҫӗ.

ПУРНЕ ТЕ ҪАР ӖҪНЕ ВӖРЕНТЕССИ

Дисциплинӑпа организацилӗхшӗн

Пурне те обязательнӑй йӗркепе ҫар ӗҫне вӗрентессин тӗп задачи вӑл—Совет Союзӗн алла пӑшал тытма пултаракан кашни гражданинне кирек-хӑш вӑхӑтра та Хӗрлӗ Ҫар ретне тӑрса тӑшмана хирӗҫ ҫапӑҫма вӗрентсе хатӗрлесси, ҫав ҫапӑҫура кирлӗ пӗлӳсене парасси пулса тӑрать.

Вӗрентӗвӗн малтанхи кунӗсем ҫар ӗҫне вӗренме явӑҫтарнӑ кашни ҫын всевобуч умӗнче тӑракан задачӑна тӗрӗс ӑнланса илнине кӑтартса пачӗҫ. Вӗренӳ пункчӗсем чылайӗшӗ ҫак ӗҫе организованно тытӑнчӗҫ, вӗсем малтанхи кунсенчех ӗҫе тивӗҫлипе йӗркелерӗҫ. Командирсемпе политработниксем, хӑйсене шанса панӑ ӗҫшӗн государство умӗнче ответлӑ пулса тӑнине туйса илсе, тӳрӗ кӑмӑлпа ӗҫлеҫҫӗ, вӗсем хӑйсен пӗтӗм пултарулӑхӗпе пӗлӗвне тата опытне пулас боецсене вӗрентсе хатӗрлес ӗҫе параҫҫӗ.

Куславкка районӗнче Пӑрмас ялӗнчи пунктра вӗренекенсем отлично вӗренме пулса малтанхи кунах пӗр-пӗрин хушшинче социализмлӑ ӑмӑртӑва анлӑн сарса янӑ, вӗсем хӑйсем пек отлично вӗренессишӗн ӑмӑртма Карач пунктӗнчи боецсене чӗннӗ. Районри ытти подразделенисенче те ӑмӑрту сарӑлсах пырать. Политработниксем боецсем хушшинче политикӑллӑ-массӑллӑ ӗҫсене аван йӗркеленӗ. Подразделенисенче агитаторсем, политчтецсем ӗҫлеҫҫӗ, стена хаҫачӗсем кӑлараҫҫӗ. Вӗренӳ пункчӗсенче ҫар ӗҫне вӗренме кирлӗ хатӗрсем: винтовка макечӗсем, гранатӑсем, противогазсем, уставсемпе литературӑсем ҫителӗклӗ.

Ҫавӑн пекех, Егоркинори (Ҫӗмӗрле р.) вӗренӳ пункчӗ те малтанхи кунах Хударти пунктпа ӑмӑртса ӗҫлеме тытӑннӑ. Шупашкар хулинчи подразделенисем чылайӗшӗ пӗр-пӗринпе ӑмӑртӑва тухнӑ. Дисциплинӑшӑн, отлично вӗренессишӗн кӗрешесси ӑмӑрту договорӗсенче тӗп пункт пулса тӑрать. Вӑл ҫапла пулмалла та. Мӗншӗн тесен, программӑра пӑхса хунӑ предметсене отлично вӗренесси дисциплинӑллӑ тата организациллӗ пулнинчен, вӑхӑтӑн кашни минутипе тӗплӗн пӗлсе усӑ курнинчен килет.

Дисциплинӑшӑн, вӗренӳ пахалӑхӗшӗн кӗрешес ҫӗрте коммунистсемпе комсомолецсем пример кӑтартса пыма тивӗҫ, вӗсем социализмлӑ ӑмӑртӑвӑн организаторӗсем пулмалла, хӑйсен примерӗпе ыттисене хавхалантарса пымалла. Кӑшаркассинчи пунктра (Ҫӗрпӳ р.) вӗренекен коммунистсемпе комсомолецсем Никонов, Яковлев, Тимофеев т. ыт. юлташсем ҫакна тӗрӗс ӑнланса илнӗ, вӗсем вӗренӳре пур енӗпе те малта пыраҫҫӗ, занятисенче ыттисене пример кӑтартаҫҫӗ.

Анчах вӗрентӗвӗн малтанхи кунӗсем пурне те ҫар ӗҫне вӗрентес ҫӗрте ҫитменлӗхсем пуррине те кӑтартса пачӗҫ. Хӑшпӗр ҫӗрте боецсене подразделенисем тӑрӑх вырнаҫтарса тухас ӗҫе вӑраха янӑ, вӗренӳре кирлӗ хатӗрсем, макетсем ҫитмеҫҫӗ, подразделенисенче политикӑллӑ-массӑллӑ ӗҫе ҫителӗксӗр организациленӗ. Дисциплинӑна пӑсакансем те тӗл пулаҫҫӗ. Хӑшпӗр командирсем занятисене тӗплӗн хатӗрленмесӗр пыраҫҫӗ. Паллах, ҫак ҫитменлӗхсем вӗсем вӗренӳре чӑрмав кӳме пултарнӑ.

Всевобучӑн командирӗсемпе инструкторӗсен тата политработникӗсен составӗ Совет Союзӗнчи гражданӑсене ҫар ӗҫне ӑнӑҫлӑн вӗрентсе хатӗрлессишӗн государство умӗнче ответлӑ пулса тӑрать, мӗншӗн тесен ӗҫӗн ӑнӑҫлӑхӗ вӗсенчен килет. Апла пулсан, вӗсен хӑйсен тимлӗн вӗренмелле, кучукнехи вӑрҫӑ опычӗсемпе ытларах паллашмалла.

Вӑрҫӑ вӑл—ҫӑмӑл ӗҫ мар. Йывӑрлӑхсене сирсе пӑрахма малтанах хӑнӑхса пымасан, вӑрҫӑра йывӑр пулма пултарать. Унта вӗренме вӑхӑт ҫук, тӑшмана хирӗҫ ҫапӑҫас пулать. Ҫавӑнпа та ӗнтӗ пирӗн ӗҫҫыннисене тӳсӗмлӗ, ҫирӗп, шиксӗр пулма, умри чӑрмавсене хӑвӑрт сирсе пӑрахма вӗрентсе пымалла. Кашни боецӑн тӑшман танкпа, самолетпа, кавалерипе тапӑнса пынине сирсе пӑрахма, вӗсене пӗтерсе тӑкма вӗренсе ҫитмелле. Ҫаксене йӑлтах вӑрҫӑри пек тумалла, ячӗшӗн ҫеҫ вӗренессине пӑрахӑҫа кӑлармалла.

Вӗренӳ ӑнланмалларах пултӑр тесен, кашни пунктра пӑхса вӗренмелли хатӗрсем, макетсем, уставсемпе литературӑсем ҫителӗклӗ кирлӗ. Ку тӗлӗшпе Сӗнтӗрвӑрри районӗнчи комсомолецсем паха ӗҫ пуҫарнӑ, унта комсомолецсем винтовка тата танк макечӗсем туса хатӗрлеҫҫӗ. Ҫакна ытти районсенчи комсомолецсен те тумалла. Ӗҫҫыннисене ҫар ӗҫне вӗрентес ҫӗрте комсомол организацийӗсен пур енӗпе те пулӑшса пырас пулать.

Хӗл ҫывхарса ҫитет. Анчах сивӗ хӗл пирӗн боецсемшӗн хӑрушӑ мар. Хӗллехи ҫанталӑксенче тӑшмана хирӗҫ ӑнӑҫлӑн ҫапӑҫма пире йӗлтӗр пулӑшать. Ҫавӑнпа та йӗлтӗрпе ҫӳреме, йӗлтӗр ҫине тӑрса тӑшмана ҫиҫӗм пек хӑвӑрт пырса ҫапма вӗренсе ҫитес пулать. Всевобучӑн кашни боецӗ йӗлтӗрпе ҫӳремелли техникӑна, кирек мӗнле ҫанталӑкра та йӗлтӗрпе ҫӳреме тата ҫапӑҫма пӗлмелле. Ҫакна унӑн вӗренӳ подразделенийӗсенче тата хӑй тӗллӗн тренировкӑсенче пулса хӑнӑхса пымалла.

Подразделенисенче кашни боеца уйрӑмӑн вӗрентесси тӗп вырӑн йышӑнса тӑрать. Ҫакӑ ӗнтӗ вӑл командир ҫине пысӑк ответлӑх хурать. Командирӑн уйрӑм боец тунӑ кашни йӑнӑша пӗлмелле, ӑна ҫийӗнчех тӳрлетме пулӑшмалла.

Пурне те ҫар ӗҫне вӗрентмелли программа вӑхӑт тӗлӗшӗнчен илсен питӗ те кӗске. Ҫавӑнпа та кашни заняти усӑллӑ иртмелле.

Партипе комсомол организацийӗсен пурне те обязательнӑй йӗркепе ҫар ӗҫне вӗрентес ӗҫе активлӑн хутшӑнмалла, вӗренӳ подразделенийӗсенче политикӑллӑ ӗҫсене организацилеме куллен пулӑшса тӑмалла.

М. МИТРОФАНОВ.

Занятисем уйхирте пулаҫҫӗ

Ирхине 6 сехет тӗлне боецсем взводсем тӑрӑх йӗркеленсе тӑраҫҫӗ. Завод командирӗсем Васильев, Николаев тата Алексеев юлташсем хӑйсен взводӗсенчи боецсене тӗрӗслесе тухаҫҫӗ. Пурте пухӑннӑ, пурте харпӑрхӑй вырӑнӗнче. Унтан ирхи физкультзарядка пуҫланать. Вӗренекен боецсем ирхине зарядка туса шӑмшакӗсене ҫӑмӑллатаҫҫӗ.

Ирхине 7 сехетре заняти пуҫланать. Боецсем хӑйсем туса хатӗрленӗ винтовка макечӗсене ҫакса тактикӑллӑ занятие уйхире, вӑрмансемпе ҫырмасене каяҫҫӗ.

Кӑнтӑрлахи апат вӑхӑтӗнче боецсем Абаккассинчи кустпромартелӗн пысӑк клубне пухӑнаҫҫӗ. Кунта вӗренӳ пункчӗ. Вӗренӳ пунктне боецсем малтанах илемлетсе хатӗрленӗ. Лозунгсемпе плакатсем, таблицӑсем, винтовка, граната, пулемет схемисем, граната ывӑтмалли правилӑсем т. ыт. те пур. Апат ҫинӗ хыҫҫӑн вӗренӳ пункчӗн комиссарӗ, «Прожектор» колхоз председателӗ коммунист Ильин юлташ калаҫу пуҫлать. Вӑл боецсене хальхи вӑхӑтра йӑваш чунлӑ пулма, тимсӗрлӗхлӗ пулма пӑрахмалли ҫинчен астутарать.

Комиссар каланине боецсем лайӑх итлесе, тӑрӑшса вӗренеҫҫӗ. Уйрӑмӑнах Ф. Ефимов, Д. Иванов, Н Евдокимов, П. Иванов, А. Иванов, А. Яковлев, Н. Миронов, Н. Григорьев, В. Самсонов, А. Александров, Н. Сергеев, Х. Ильин боецсем лайӑх примерсем кӑтартаҫҫӗ. Пӗр сӑмахпа каласан, начар вӗренекенсем, дисциплинӑна пӑсакансем, социализмлӑ ӑмӑртӑва хутшӑнмасӑр юлнисем кунта пачах ҫук.

Всевобуч боецӗсем ҫар ӗҫне тимлӗн вӗреннипе пӗрлех колхозниксем хушшинче агитациллӗ-массӑллӑ ӗҫе те аван йӗркелесе пыраҫҫӗ. Вӗренме пуҫланӑранпа 3 вечер туса ирттернӗ. Вечерсенче тӗрлӗрен докладсем туса панӑ. Докладсем тума вырӑнти учительсене явӑҫтарнӑ.

Агитациллӗ-массӑллӑ ӗҫе вӑйлатса пыни Хӗрлӗ Ҫар боецӗсене ӑшӑ тумтирсем ытларах та ытларах пухса пама пулӑшать. Юлаш ялсовет исполкомӗн секретарӗ Гаврилин юлташ Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли килте 4 тир панӑ. Ҫапах та вӑл вӗренӳ пунктне килсен тепӗр тир тата заем облигацийӗсене 100 тенкӗлӗх пачӗ. Ҫавӑн пекех П. Иванов, Захаров, Лосманов, Ефимов, Леонтьев, Васильев т. ыт. те тӗрлӗрен япаласем пачӗҫ. Вӗренӳ пункчӗ паянхи куна 31 тир, 17 метр пир, 1.424 тенкӗлӗх заем облигацийӗсем пухрӗ.

Ойкассинчи вӗренӳ пунктӗнче те ҫар ӗҫне вӗренекенсем сахал мар. Вӗренме тивӗҫлӗ арҫынсем пурте пухӑннӑ. Занятисем йӗркеллӗ иртеҫҫӗ. Боецсем ҫар ӗҫне тӑрӑшса вӗренеҫҫӗ. Вӗсем вӗренӳ пунктӗнчен тӑван Хӗрлӗ Ҫар валли ҫирӗп дисциплинӑллӑ, пултаруллӑ резерв пулса тухаҫҫӗ.

В. ФАДЕЕВ.

Малта пыракан отделенире

— Ку сехетре эпир винтовка ҫинчен вӗренетпӗр,—терӗ командир, занятие пуҫласа.

Сӗтел тавра ларса тухнӑ вӗренекенсем шӑп пулчӗҫ, итлеме пуҫларӗҫ.

— Винтовка — стрелокӑн тӗп пӑшалӗ. Вӑл тӑшмана персе, штыкпа чиксе тата прикладпа ҫапса пӗтерме кирлӗ. Ӑна 1891-мӗш ҫулта шутласа тупнӑ. 1930-мӗш ҫулта лайӑхлатнӑ.

Малалла командир винтовка миҫе пайран тӑнине каласа пачӗ. Малтан хатӗрленӗ конспект тӑрӑх йӗркеллӗ, васкамасӑр, ӑнланмалла каларӗ. Пӗрпӗр пай ҫинчен каланӑ чух ӑна уйрӑммӑн илсе кӑтартрӗ.

— Затвор,—терӗ вӑл,—ҫичӗ пайран тӑрать. Акӑ вӗсем.

Командир затвора наставлени хушнӑ пек сӳтрӗ те кашни пайне уйрӑммӑн илсе кӑтартрӗ:

— Ак ҫакна стебель затвора, теҫҫӗ. Ку боевая личинка пулать. Ку ударник, ку курок...

Сержант Живаев юлташ ҫар ӗҫне вӗрентме пӗлет. Хӗрлӗ Ҫарта вӑл пултаруллӑ боец, ҫарӗҫ отличникӗ пулнӑ. Халӗ всевобучӑн лайӑх командирӗ.

Живаев юлташ каласа пӗтерчӗ те вӗренекенсенчен ыйтма тытӑнчӗ:

— Миҫе тата мӗнле пайсенчен тӑрать винтовка? Кам ответлес тет?

Пурте аллисене ҫӗклерӗҫ, кашниех ответлесшӗн.

— Винтовка,—терӗ литейщик Храменко юлташ,—ҫичӗ тӗп пайран тӑрать.

Вӑл малалла каласа каять. Унтан вӑл кашни пайӗ мӗн тума кирлине каласа пачӗ.

Нормировщик Александров юлташ затвора сӳтсе тата пуҫтарса кӑтартрӗ.

Вӗсен отвечӗсем тулли, тӗрӗс, таткӑлӑ пулчӗҫ. «Отлично!»—терӗ иккӗшне те командир.

Литейщикпа нормировщик хире-хирӗҫ пӑхса илчӗҫ: «Санран юлмарӑмха» терӗҫ пулас вӗсем. Вӗсем тӑрӑшса вӗренни акӑ мӗнре: Храменкопа Александров ҫар ӗҫне лайӑх вӗренессишӗн пӗр-пӗринпе ӑмӑртӑва тухнӑ.

Ытти юлташсен отвечӗсем те начар мар пулчӗҫ. Пурте тенӗ пекех «отлично» тата «хорошо» паллӑсем илчӗҫ.

Ҫапла иртрӗ вагонсем юсакан заводри подразделенин малта пыракан иккӗмӗш отделенин пӗр занятийӗ.

КАНАШ (Хамӑр корр.).

Вӗренӳре кирлӗ хатӗрсене боецсем хӑйсем туса хатӗрлеҫҫӗ

ТӐВАЙ. Пурне те ҫар ӗҫне вӗрентессине уйрӑмах Тӑвайӗнчи пунктра лайӑх йӗркеленӗ. Занятисем пысӑк пахалӑхпа иртеҫҫӗ.

Вӗренӳре кирлӗ макетсемпе ытти хатӗрсене всевобуч боецӗсем хӑйсемех туса хатӗрлеҫҫӗ. Кашни боец пӗрер кӗреҫе, граната тата винтовка макечӗсем тунӑ.

Подразделенисем ӑмӑртнисӗр пуҫне, кашни боец пӗр-пӗринпе социализмлӑ ӑмӑртӑва тухрӗҫ. Вӗренӳ пункчӗ «Тӑван ҫӗршывшӑн» ятлӑ стена хаҫачӗ кӑларса тӑрать.

Занятисем кирек мӗнле ҫанталӑкра та, ҫирӗп расписанисем тӑрӑх, пулса иртеҫҫӗ.

В. АШМАРИН.

Оборона фондне

Тӑван ҫӗршывӑн оборона фондне укҫа хывасси ӳссех пырать. Октябрӗн 16-мӗш тӗлне пирӗн республикӑра ӗҫҫыннисем оборона фондне укҫан 1.900 пин тенкӗ хывнӑ. Шупашкар хулинчи ӗҫҫыннисем 414 пин тенкӗ хывнӑ.

Оборона фондне укҫан хывас тӗлӗшпе Канаш районӗ малта пырать, унта 265 пин тенкӗ хывнӑ. Ун хыҫҫӑн Улатӑр—216 пин тенкӗ, Ҫӗмӗрле—156 пин тенкӗ.

Халӑхӑн фашизма хирӗҫле сӑмахлӑхӗ

Гитлерпа вилӗм

Гитлер темӗнле урӑх йышши тӗнӗллӗ урапа ҫине ларса пуян Совет Союзне хирӗҫ вӑрҫма тухса кайсан, хӑйпе пӗрле такам юрласа пынине илтрӗ, тет. Вара вӑл: «Ку кам манпа пӗрле юрласа пырать?»—тесе ыйтрӗ, тет. «Эпӗ!»—тени илтӗнчӗ, тет. «Вара кам эсӗ?»—ыйтрӗ, тет, хайкискер. «Эпӗ, санӑн вилӗмӳ!»—тенӗ сасӑ илтӗнчӗ, тет.

„Миме ҫук-тӑр"

Аманса тыткӑна лекнӗ нимӗҫ летчикӗ совет тухтӑрне калать, тет:

— Тухтӑр, ман пуҫа ан пӑх та, унта манӑн миме ҫук-тӑр; пуҫ мими пулсан, сирӗн Мускав ҫине бомбӑсем пӑрахма килсе хам пуҫа шӑтарман та пулӑттӑм, тесе калать, тет.

Румын генералӗ

— Камӑн шӑрпӑк пур?—тесе ыйтать, тет, нимӗҫ салтакӗ.

— Манӑн пур,—тесе калать, тет, румын генералӗ.

— Эсӗ чӗлӗм туртмастӑн-ҫке. Ма шӑрпӑк чиксе ҫӳретӗн?—тесе ыйтать, тет, шӑрпӑк параканнинчен унпа пӗрле утса пыракан арӑмӗ.

— Нимӗҫ ҫыннисем валли, терӗ, тет генерал.

Ҫырма шывӗ

Болгари министрӗ пӗрре нимӗҫрен туяннӑ лаша ҫине ларса ҫула тухнӑ, тет. Кайсан-кайсан, лаши хуҫине каланӑ, тет: «Эпир каяс ҫул ҫинче юнланнӑ фашистсем ларӗҫ, эсӗ ҫӗлӗкне ил те: «Чаплӑ Арий ӑрӑвӗнчен тухнӑ халӑх сывӑ пултӑр! Вӑл ӑруран маррисен вӗсене пӑхӑнса пурӑнмалла пултӑр, тесе кала»,—тенӗ, тет.

Министр, вут хӗрне пырсан, чӑнах та юнланнӑ фашистсене тӗл пулнӑ, тет. Лашине аяккарах кӑкарнӑ та, ларакансем патне пырса, ҫӗлӗкне илсе, лаша вӗрентсе каланӑ сӑмаха каланӑ, тет. Фашистсем:

— Апла каламан пулсан, сан пуҫна эпир ҫисе яраттӑмӑрччӗ. Халӗ пуҫна ҫиместпӗр, сана ҫыхса пӑрахса, Совет Союзӗпе вӑрҫма илсе каятпӑр,— тенӗ, тет.

Болгарсене совет халӑхне хирӗҫ ирӗксӗрлесех вӑрҫтарма шухӑш тытни ҫинчен илтсен, болгар ывӑл-хӗрӗсем йӗрсе янӑ, тет. Куҫҫульӗнчен ҫырма шывӗ пулнӑ, тет. Вӑл ҫырма шывӗпе фашистсем Хура тинӗсе тухма май шыраҫҫӗ, тет. Ҫапла, тет те, анчах фашистсен пирӗн Хура тинӗс ҫинче ишес вырӑнне хӑйсен юн тинӗсӗнче ишмелле, тет.

ИВАН МУЧИ пухнӑ.

Октябрь уявӗ умӗнхи социализмлӑ ӑмӑрту

Ӑмӑртӑва пурте хутшӑннӑ

КАНАШ. (**«Чӑваш Коммуни» корр.**). Вагонсем юсакан заводра ӗҫлекенсем хушшинче социализмлӑ ӑмӑртупа стахановла движени сарӑлсах пырать. Кузнечнӑй цех коллективӗ, уяв умӗнхи ӑмӑртӑва хутшӑнса, октябрь уйӑхӗн планне октябрӗн 28-мӗш тӗлне тултарма обязательство илчӗ. Унсӑр пуҫне ӗҫ вӑхӑчӗпе туллин усӑ курма, ӗҫ хатӗрӗсемпе ӗҫ вырӑнӗсене тирпейлӗ тытма, метала, электроэнергие перекетлеме пулчӗ.

Илнӗ обязательствӑсене халӗ цех ӑнӑҫлӑн пурнӑҫа кӗртсе пырать. Октябрӗн 10—11-мӗшсенче цех кулленхи нормӑна пӗтӗмӗшпех тултарчӗ. Уйрӑмӑнах орденоносец Кукляев юлташ ертсе пыракан смена лайӑх ӗҫлет. Ҫак кунсенче унӑн смени нормӑна ытлашшипех тултарса пычӗ. Октябрӗн 13-мӗшӗнче 5,6 тонна металран кирлӗ продукци туса кӑларчӗ. Ҫавӑн пек пысӑк ӗҫ тухӑҫлӑхӗ технологи процесне ҫӗнӗлле йӗркеленинчен тата социализмлӑ ӑмӑртӑва анлӑн сарса янинчен килнӗ.

Уяв умӗнхи ӑмӑртӑва цехри кашни бригада, кашни рабочи хутшӑннӑ. Мельник бригади Юлах бригадине ӑмӑртӑва чӗннӗ. Вӗсен ӑмӑртӑвӗн тӗп пункчӗ—сменӑри нормӑна ытлашшипех тултарасси, пӗр браксӑр, пӗр простойсӑр ӗҫлесси. Хальхи вӑхӑтра икӗ бригади те ҫак обязательствӑсене чыслӑн пурнӑҫласа пыраҫҫӗ. Октябрӗн 9-мӗшӗнче сменӑри задание Мельник юлташ бригади 287 процент, Юлах юлташ бригади 250 процент тултарнӑ. Уяв хыҫҫӑн та ку бригадӑсем нормӑран ирттерсе пӗр браксӑр ӗҫлеҫҫӗ.

Пӗртӑван Дементьевсем те пысӑк тухӑҫлӑхпа ӗҫлеҫҫӗ. Сменӑри нормӑна вӗсем октябрӗн 11-мӗшӗнче 2 хут, октябрӗн 13-мӗшӗнче 1,5 хут ирттерсе тултарнӑ.

Уйрӑм рабочисем калама ҫук ырӑ тӗслӗхсем кӑтартаҫҫӗ. Прессовщик Иван Лашманов кашни сменӑрах 4—5 норма тӑвать. Иртнӗ уйӑхра вӑл задание 552 процент таран тултарса, 1038 тенкӗ ӗҫлесе илнӗ.

График тӑрӑх ӗҫлеҫҫӗ

Шупашкарти пристань коллективӗ Октябрьти Социализмлӑ Аслӑ Революци XXIV ҫул тултаракан уяв умӗнхи ӑмӑртӑва хутшӑнса хӑйӗн ҫине ҫакӑн пек обязательствӑсем илнӗ: пристань хӗррипе, складсенче выртакан пиншер тонна груза шыв ҫулӗ хупӑничченех хӑйӗн маршручӗпе ӑсатса пӗтерес, хӗллехи вӑхӑтра суднӑсене вырӑнтах юсама мастерской уҫас, кадрти рабочисен хваттерӗсене хӑвӑртрах юсаса пӗтерес тата кӗркуннехи навигаци планне ноябрӗн 1-мӗш тӗлне тултарас.

Ҫак ӗҫсене вӑхӑтра пурнӑҫлама пристань коллективӗ кулленхи график тӑрӑх ҫирӗп ӗҫлесе пырать. Халӗ вӗсем ҫав ыйтусемпех Чикмери пристань коллективӗпе ӑмӑрту договорӗ турӗҫ.

Иртнӗ уйӑхсенче те Шупашкарти пристань лайӑх тӗслӗхсемпе ӗҫлесе пынӑ. Сентябрь уйӑхӗн планне ытлашшипех тултарнӑ.

Грузчик И. Юлпатов пристаньре 1938-мӗш ҫултанпа ӗҫлет, хӑй ватӑ пулин те, плана 120—125 процент тултарать. Ефимовпа Лаптев грузчиксем те унтан юлмаҫҫӗ. Шкипер В. Попов юлташ хӑйӗн суднине яланах таса тытать, пур ӗҫе те активлӑн хутшӑнать. 60 ҫулхи матрос Павел Иванович Дорофеев та вахтӑра тӑнӑ чухне пур ӗҫе те пысӑк чыслӑхпа туса пырать. Пушӑ вӑхӑтра груз пушатма хӑй ирӗкӗпе каять.

Нумаях пулмасть, пӗр каҫхине пристань патне питех те кирлӗ груз тиенӗ баржа ҫитсе ларнӑ. Вӑл груза васкавлӑн пушатса хӑвармалла пулнӑ. Юлпатов юлташ бригади кӑнтӑрла ӗҫленине пӑхмасӑрах, баржа ҫинчи груза пушатма тытӑннӑ. Васкавлӑ задание 24 сехет вырӑнне 10 сехет хушшинче пурнӑҫланӑ. Ҫапла вара баржа хӑй маршручӗпе графикран маларах тухса кайнӑ.

«20 лет ЧАССР» перевоз ҫинчи капитан Куешовӑн лайӑх ӗҫӗсене те палӑртса хӑварма тивӗҫ. Партире тӑман большевик хӑйне панӑ задание срокчен тултарса, 30 тонна горючи перекетлесе хӑварнӑ.

Вӑрҫӑ пуҫлансан, пристаньрен чылайӗшӗ Хӗрлӗ Ҫара кайнӑ. Арҫынсем вырӑнне хӗрарӑмсене ответлӑ ӗҫе лартнӑ. Комсомолка Нина Борщова, пароход ҫинче масленщица пулса ӗҫленӗскер, халӗ капитан помощникӗнче ӗҫлет. Килхуҫи хӗрарӑмӗ пулнӑ Бобровӑ юлташа грузсем йышӑнакан склад заведующийӗ, Мурзайкина юлташа пристаньри кассиршӑна лартнӑ. Чылай хӗрарӑмсем, производствӑра ӗҫленисӗр пуҫне, обществӑллӑ-политикӑллӑ ӗҫе активлӑн хутшӑнаҫҫӗ. Вӗсем ача амӑшӗсен кабинетӗнче, хӗрлӗ кӗтесре, стена хаҫачӗ кӑларнӑ ҫӗрте пулӑшаҫҫӗ.

Пристаньре ҫар кабинечӗ йӗркеленӗ. Унта рабочисем валли винтовка, противогаз, граната пур. Тӗрлӗ кӗнекесемпе плакатсем ҫителӗклех. Ҫар кабинетӗнче хӗрарӑмсем оборона ӗҫне вӗренеҫҫӗ. ПВХО тата ГСО значокӗсен нормисене парас тӗлӗшпе вӗсем малти рете тухрӗҫ. ПВХО тата ГСО значокӗн нормине 35 хӗрарӑм отлично тата хорошо паллӑсемпе панӑ. Мӗнпурӗ кунта оборона кружокӗсенчен 65 ҫын вӗренсе тухнӑ.

Н. ЮМАНГАЙ.

Артель членӗсен обязательстви

Канашри «Швейник» промартель хӑйӗн ӗҫне уйӑхран уйӑха лайӑхлатса пырать. Тавар туса кӑлармалли плана август уйӑхӗнче 112 процент, сентябрь уйӑхӗнче 139 процент тултарчӗ. Уйрӑм стахановкӑсем халиччен курман пысӑк ӗҫ тухӑҫлӑхӗ кӑтартаҫҫӗ. Тӗрӗ тӗрлекен, ҫӗвӗ ҫӗлекен Анна Баданова юлташ ӗҫ вӑхӑчӗпе туллин усӑ курать, пӗр минутӑна та усӑсӑр ирттермест. Ҫапла ӗҫлесе вӑл сменӑри нормӑна пилӗк хут тултаракан пулчӗ. Ҫавӑн пекех, Евдокия Баданова, Елена Иванова, Антонина Сафронова юлташсем те ӗҫе виҫ-тӑват хут хӑвӑрт тӑваҫҫӗ. Вӗсем туса кӑларнӑ продукцин пахалӑхӗ те питӗ лайӑх.

Ҫавӑн пек хӑвӑрт та тухӑҫлӑн ӗҫлекенсем артельре сахал мар. 75 ҫын нормӑна ытлашшипех тултарса пыраҫҫӗ, 33 ҫын икшер, виҫшер норма тултараҫҫӗ. Уяв умӗнхи социализмлӑ ӑмӑртӑва хутшӑнас ыйтупа ирттернӗ пухура пурте двухсотниксем пулма сӑмах пачӗҫ. Артель коллективӗ тавар туса кӑлармалли ҫулталӑк планне ноябрӗн 7-мӗш тӗлне тултарма пулчӗ. Ҫавна май рабочисем хӑйсен ӗҫ йӗркине улӑштарма килӗшрӗҫ. Ку таранччен пӗр сменӑпа 8-шар сехет ӗҫленӗ пулсан, малашне икӗ сменӑпа 11—12-шер сехет ӗҫлеҫҫӗ. Артель коллективӗ ҫӗршывпа фронт валли ытларах продукци туса пама тӑрӑшать. Вӗсем пухнӑ тирсемпе ҫӑмран ӑшӑ тумтирсем хатӗрлесе парас тӗлӗшпе те куллен ӗҫлесе пыраҫҫӗ. Октябрӗн 10-мӗш тӗлне артель членӗсем Хӗрлӗ Ҫар боецӗсем валли 21 мулаххай, 3 мӑшӑр ҫӑматӑ, 8 ваткӑллӑ фуфайка, 3 ваткӑллӑ брюки, 31 мӑшӑр перчатка, 19 мӑшӑр чӑлха, темиҫе алшӑлли хатӗрлесе пачӗҫ.

Чылай хӗрарӑмсемпе хӗрачасем халӗ татах ӑшӑ кӗпе-йӗмсем ҫӗлеҫҫӗ. Ҫӑмран алшишсем, чӑлхасем ҫыхаҫҫӗ. Тӑван ҫӗршыва паттӑррӑн сыхлакансене пулӑшас чыслӑ ӗҫе хутшӑнмасӑр пӗр ҫын та юлмалла мар.

Т. ИВАНОВ.

Вӑрманта ӗҫлекенсем патӗнче

ҪӖМӖРЛЕ. (**«Чӑваш Коммуни» корр.**). Кабановӑри вӑрманпунктӗнче ӗҫлекенсем Октябрь уявне ӗҫре ҫитӗнӳсем тунипе кӗтсе илме хатӗрленеҫҫӗ. Рабочисем аслӑ уяв умӗнхи социализмлӑ ӑмӑртӑва хутшӑнса хӑйсем ҫине октябрь уйӑх планне 5 кун малтан тултарма, лайӑх пахалӑхлӑ продукци туса кӑларма, ӗҫ тухӑҫлӑхне ӳстерсе пыма обязательствӑсем илчӗҫ.

Илнӗ обязательствӑсене пурнӑҫлас тӗлӗшпе кашни участокрах ӑмӑрту сарӑлса пырать. Ободчик В. Зайцев юлташ нормӑна 130 процент таран, возчиксем В. Коротковпа И. Серов юлташсем 140 процент таран тултараҫҫӗ. Вӗсем виҫҫӗшӗ те икӗ уйӑх каялла ФЗО шкулӗнчен вӗренсе тухнӑ.

Обозчиксенчен Алимов, Учаев, Жирнов, Ксенофонтов юлташсен бригадисем паха тӗслӗхсем кӑтартаҫҫӗ. Вӗсен бригадисем, вӑтамран илсен, хӑйсене панӑ плана 110 процентран кая мар тултараҫҫӗ. Паллӑ стахановец Х. Алимов юлташ сентябрь уйӑхӗнче 32 норма туса, плана 123 процент ытла тултарнӑ.

Обозчиксем кашниех октябрь уйӑхӗнче 32-шер норма тума сӑмах панӑ.

Ӗҫри ҫӗкленӳ

ҪӖРПӲ. Октябрӗн 15-мӗш. (**Телефонпа**). Чӑваш швейпромсоюз системине кӗрекен профтехшкулта вӗренекенсемпе ӗҫлекенсем Октябрь уявӗ умӗнхи ӑмӑртӑва хутшӑнса, ноябрӗн 7-мӗш тӗлне ҫулталӑк планне 110 процент таран тултарма йышӑнчӗҫ. Сорокина, Прокопьева, Халикова юлташсем кулленхи нормӑна 150—200 процент тултарса пыма, иккӗмӗш класра вӗренекенсем ҫитӗннисен нормине 100 процентран кая мар тултарса пыма йышӑнчӗҫ. Ӑмӑртӑва хутшӑннӑ хыҫҫӑнхи малтанхи вунӑкунлӑх кӑтартса панӑ тӑрӑх, чылай вӗренекенсемпе ӗҫлекенсем хӑйсен кулленхи нормисене ытлашшипех тултарса пыни курӑнать. Вӗренекенсем Колотушкина, Кузьмина, Герасимов, Иванова, Григорьева, Павлов, Захарова тата ыттисем те кулленхи нормӑна 120—168 процент таран тултарса пыраҫҫӗ. Рабочисем Халикова, Касович, Сарапина, Михайлова тата ытти юлташсем 105—202 процент таран тултараҫҫӗ.

Г. ПЕТРОВ.

Ответлӑ редактор **В. Я. ЯКОВЛЕВ.**

РЕДАКЦИ АДРЕСӖ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати. ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторӑн — 0—67, редактор заместителӗн — 3—97, редакци секретарӗн — 4—40, пропаганда пайӗн — 4—97, парти пурнӑҫ пайӗн — 7—97, ялхуҫалӑхӗпе промышленность пайӗсен — 0—88, ҫырусемпе рабселькорсен пайӗн — 2—30, дежурнӑйӗн — 6—23, «Ленин ҫулӗпе» журналӗн — 0—85, издательство конторин—0—23.

НТ 7109. Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии при СНК ЧАССР, Заказ № 490. Ф. б. 58×84 п. л.